

Mikortól minősül jogdíjnak a találmány hasznosításának engedélyezése révén elért bevétel/eredmény?

A szabadalmi eljárások a szabadalmi oltalom bejelentésével kezdődnek, és a szabadalom bejegyzésével végződnek. E kettő között azonban több év is eltelhet. Jelen írásomban arra keresem a választ, hogy mikortól minősülhet a Tao. és HIPA rendszerében „jogdíj”-nak a találmány hasznosításának engedélyezése révén elért eredmény.

Képzeljük el a Tao-alany Építész Kft-t, amely különleges épületszerkezeti elemeket (továbbiakban: találmány) fejlesztett. Ezekkel kapcsolatban – a hatályos magyar jogszabályoknak megfelelően – szabadalmi bejelentést tett a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala felé. A bejelentéssel a szabadalmi eljárás megkezdődött.

Építész Kft. a találmány hasznosítását díj (ellenérték) fizetése ellenében egy harmadik félnek engedélyezi, amely a szabadalmi eljárás alapjául szolgáló találmányt – mint terméket – legyártja, értékesíti. Mikortól használhatja ki a társaság a jogdíjra vonatkozó kedvező adózási szabályokat?

A társasági adó rendszerének egyik legbonyolultabb szabálya

Az 1996. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tao.) 7. § (1) s) pontja alapján az adózás előtti eredményt csökkenti a **jogdíjból** származó nyereség 50 százaléka, de legfeljebb az adózás előtti nyereség 50 százaléka.

A szabadalom szerzése, előállítása érdekében kapcsolt vállalkozástól (kivéve telephelytől) megrendelt kutatás-fejlesztési szolgáltatás vagy vásárolt immateriális jószág esetén az adózó legfeljebb a szabadalom szerzése, kifejlesztése érdekében felmerült kutatás, kísérleti fejlesztés közvetlen költsége (ide nem értve a kapcsolt vállalkozástól (kivéve telephelytől) megrendelt kutatás-fejlesztési szolgáltatás közvetlen költségét, és a vásárolt (átvett) jogdíjra jogosító immateriális jószág, bejelentett immateriális jószág bekerülési értékét) és az immateriális jószág megszerzése, létrehozása érdekében felmerült

kutatás, kísérleti fejlesztés közvetlen költsége arányára figyelemmel meghatározott összeget veheti figyelembe csökkentő tételként, (figyelemmel persze a szokásos piaci árak alkalmazására).¹

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény jogdíjakhoz kapcsolódó szabályozása ennél lényegesen egyszerűbb: mindössze annyit mond, hogy a főszabály szerint meghatározott adóalapban sem a bevételek, sem az azokat csökkentő ráfordítások között nem kell figyelembe venni a jogdíjakat, így a jogdíjból származó bevételek – adott esetben – teljes mértékben mentesülnek az iparüzési adó alól.

De mi minősül jogdíjnak?

A Tao. 4.§ 20. szerint jogdíjnak² minősül a szabadalom hasznosítási engedélyéből, felhasználási engedélyéből, értékesítéséből vagy apportjából származó eredmény, valamint a termékértékesítésből és a szolgáltatásnyújtásból származó eredménynek a szabadalom értékéhez kapcsolódó hányada.

A helyi iparüzési adó rendszerében jogdíj a szabadalom hasznosítási engedélyéből, felhasználási engedélyéből, valamint a hozzá kapcsolódó kizárólagos jogok értékesítéséből származó ellenérték (bevétel).

/Bár jelen írásomnak nem célja a két fogalom közötti eltérés mélyreható ismertetése, arra mégis fel kell hívnom a figyelmet, hogy a Tao. rendszerében „eredmény”, az iparüzési adó rendszerében „bevétel” minősülhet jogdíjnak./

Hogyan keletkezik a szabadalom?

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény rögzíti, hogy a szabadalmi oltalom a bejelentés közzétételével keletkezik, és az oltalom hatálya visszahat a bejelentés napjára. A közzététellel keletkező oltalom ideiglenes. Véglegessé akkor válik, ha a bejelentő a találmányra szabadalmat kap. Joggal merül fel a kérdés, hogy mikortól minősülhet „jogdíj”-nak a találmány hasznosításának engedélyezése révén elért eredmény/bevétel:

- a szabadalmi eljárás megkezdésétől (a bejelentéstől), vagy
- amikortól a bejelentő a találmányra szabadalmat kap?

E kettő között évek telhetnek el...

¹ A Tao. 7.§ (23) bekezdése szerint a hivatkozott hányados számlálója feltétel nélkül növelhető 30 százalékkal legfeljebb a nevező összegéig.

² A szabadalom mellett hasonló szabályok vonatkoznak a használatiminta-oltalom, a növényfajta-oltalom, a kiegészítő oltalmi tanúsítvány, a mikroelektronikai félvezető termékek topográfiájának oltalma és a szerzői jogi védelemben részesülő szoftver hasznosítási engedélyéből, felhasználási engedélyéből és a ritka betegségek gyógyszerévé minősítésből származó eredményre is.

A Szabadalmi tv. kimondja, hogy az oltalom már a bejelentés napjától számítva fennáll, így például a végleges szabadalmi oltalom húsz éves időtartama is a bejelentés napjától számítandó, illetve szabadalomtörlesztés miatt az a bejelentő is felléphet, akinek a találmánya ideiglenes oltalomban részesül.

A fentiekkel összhangban a NAV álláspontja szerint az adott találmány hasznosításából származó bevétel/eredmény az ideiglenes oltalom fennállása alatt is jogdíjnak minősül, így annak jogdíjkénti kezelése a szabadalmi bejelentés napjától elfogadható.

Előfordulhat azonban, hogy a találmány valamely oknál fogva végül nem kapja meg a szabadalmi oltalmat. Ebben az esetben a jogszabály értelmében az ideiglenes szabadalmi oltalom a bejelentés napjára visszaható hatállyal szűnik meg, és az annak hasznosításából elért eredmény nem (mégsem) minősül jogdíjnak.

Gyakorlati szempontból mindez azt jelenti, hogy Építész Kft. a szabadalom bejelentésétől kezdődően alkalmazhatja a társasági adó és helyi iparüzési adó rendszerében rögzített kedvező adózási szabályokat, de abban az esetben, ha a szabadalmi eljárás eredménytelenül zárul, akár több évre visszamenőleg is önellenőriznie kell bevallásait, és meg kell fizetnie az adókülönbözetet.

...és akkor kiderül, hogy jobb lett volna KIVA-t választani...

Budapest, 2020. január 7.

Kerényi Máté Fülöp
KOLCHIS Kft.
az Adótanácsadók Egyesületének elnökségi tagja